

HINTERLAND

międzynarodowa sieć obszarów „oddalonych”

(HINTERLAND potentials for spatial development under the aspects of decline)

<http://www.hinterland-info.net/>

Zawiązanie projektu

Projekt *“HINTERLAND potentials for spatial development under the aspects of decline”* został zrealizowany w latach 2006 – 2007 w ramach programu INTERREG III B przez 15 partnerów z Niemiec, Rosji, Danii i Polski. BISER był jednym z trzech polskich partnerów obok miasta Tczew i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Liderem projektu była niemiecka instytucja planowania przestrzennego w Brandenburgii *Regional Planning Authority Havelland-Flaeming*. Projekt podniósł problem degradacji, „zwijania się - decline” obszarów wiejskich pod wpływem zmian społeczno-ekonomicznych, w tym migracji ludności wiejskiej do miast. Obszary oddalone od większych centrów miejskich nazywane *“hinterland”* wymagają nowych i innowacyjnych bodźców rozwojowych, które mogą wpłynąć na zatrzymanie ich wyludnienia i pogłębiania starości demograficznej. Duży nacisk położono na możliwość współpracy dużych ośrodków i małych miejscowości, wymianę doświadczeń, edukację.

Problem obszarów oddalonych

Klasyczny teren „w głębi łądu” to teren oddalony 50 km i więcej od linii brzegowej lub od obszaru metropolitalnego czy dużych ośrodków miejskich. W zależności od sytuacji przestrzennej i gospodarki regionalnej coraz większą ilość tych obszarów charakteryzują procesy schyłkowe. Za sprawą upadku rolnictwa, wzrostu mobilności i wymagań wyższych kwalifikacji zawodowych, migracja, szczególnie młodych ludzi do dużych miast, może urosnąć do poziomu, jakiego Europa nie doświadczyła od setek lat.

Migracja prowadzi do zmniejszenia liczby osób aktywnych, które to zmniejszenie postępuje przy obniżeniu aktywności ekonomicznej i społecznej. Trendy schyłkowe dotyczą nie tylko osadniczej, aktywności społecznej i gospodarczej czy zniszczenia dziedzictwa kulturowego, ale także mogłyby doprowadzić do utraty centralnych funkcji dużych miast w ich sąsiedztwie i obniżenia atrakcyjności całych regionów.

Cele projektu

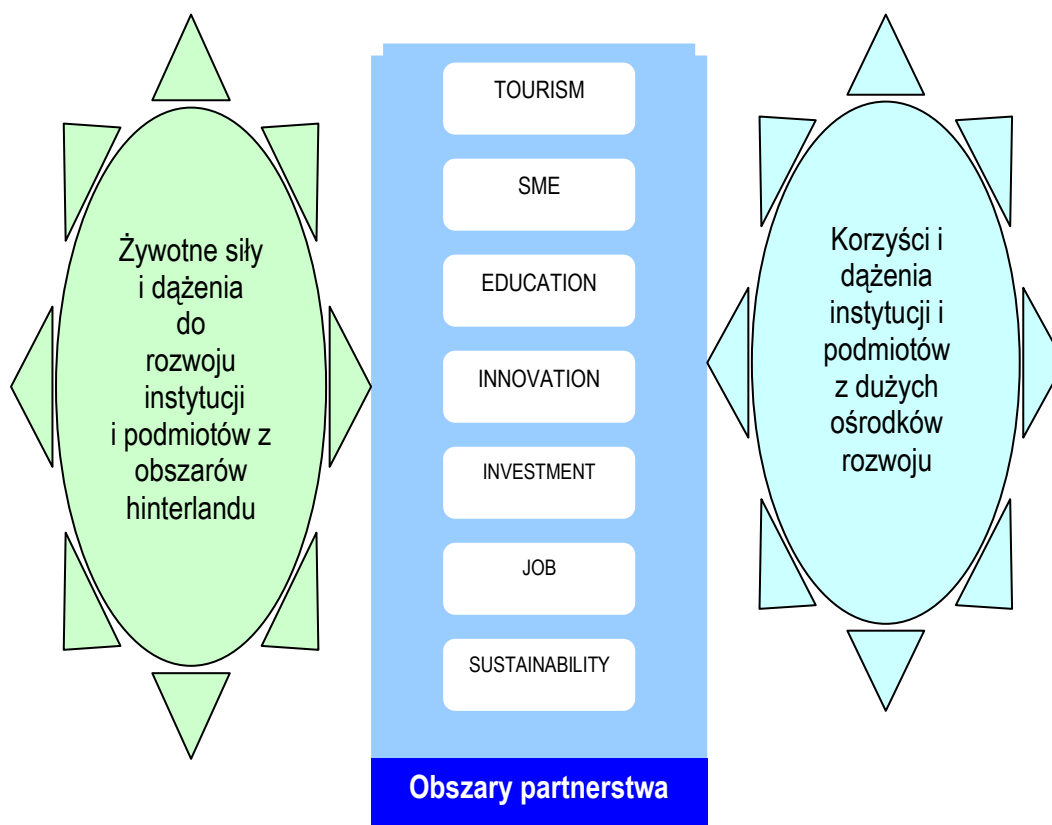
Projekt miał na celu zbadanie możliwości wprowadzenia nowych instrumentów i metod zarządzania procesem rozwoju regionów zagrożonych degradacją spowodowaną peryferyjnym położeniem lub wyczerpaniem żywotnych sił regionów przez ośrodki metropolitalne. Projekt odnosi się do podtrzymania rozwoju i zachowania walorów przestrzennych poprzez współpracę i realizację zadań interdyscyplinarnych planowania lokalnego. Szczegółowe cele i zadania w projekcie zostały przedstawione następująco.

1. Opracowanie ekspertyz na temat lokalnych i regionalnych czynników powodujących zablokowanie rozwoju, jako robocze badanie ankietowe zgodnie z indywidualnym harmonogramem (pakiet roboczy WP 1)
2. Pobudzenie aktorów lokalnych czyli mobilizowanie i wzmocnienie wsparcia dla samodzielnie podnoszonych akcji w kierunku przeciwdziałania tym zjawiskom; pobudzenie procesów zarządzania w indywidualnych sytuacjach i wobec istniejących trendów (WP2)
3. Przedstawienie kluczowych potencjałów i profili (z uwzględnieniem także „miękkich” czynników rozwoju) w stosunku do typów „terenów oddalonych” w obszarze regionu południowego Bałtyku z ich różnymi stanami wyjściowymi i potrzebami dla przyszłego rozwoju (WP3)
4. Propozycja podnoszenia kwalifikacji mieszkańców terenów oddalonych, jako stymulacji na rzecz intensywniejszego wykorzystania innowacyjnego potencjału i nowej tożsamości tych obszarów (WP3)
5. Stworzenie i sterowanie siecią wymiany najlepszych praktyk dla wyzwań do przeciwdziałania degradacji w szczególnych obszarach – w mieszkalnictwie i strukturach osadniczych, infrastrukturze i usługach, komunikacji i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości (WP 3,4)
6. Wzmocnienie lokalnej współpracy pomiędzy obszarami oddalonymi a sąsiednimi metropoliami, miejskimi i/lub przybrzeżnymi obszarami w celu poszerzenia potencjału terenów w głębi lądu na rzecz ogólnych lub dwustronnych korzyści. (WP4)
7. Rozwój instrumentów międzynarodowego i przygranicznego planowania przestrzennego na rzecz zrównoważonego rozwoju terenów oddalonych z uwzględnieniem różnych i indywidualnych aspektów procesów degradacji zgodnie z celami VASAB i Northern Dimension Action Plan (WP5)

Wzbogacając wiedzę dotyczącą różnych różnorodnych czynników degradacji, jednocześnie przy wsparciu naukowym, partnerzy projektu mieli rozwijać lokalne i regionalne zdolności przewidywania i przyjmować określone strategie rozwoju dla przyszłych struktur osadnictwa, powiązań w obszarze przedsiębiorczości, transportu i zagadnień infrastrukturalnych, jak również zagospodarowania obszarów wiejskich, aby móc je stosować w projektach pilotowych, a następnie w programach operacyjnych. ‘Hinterland Transnational Network’ (≈międzynarodowa sieć obszarów „oddalonych”) – nowa sieć współpracy tworzona w projekcie, towarzyszyła temu procesowi, jak również przyniosła rekomendacje dla do polityki i wizji rozwoju na poziomie europejskim i regionalnym południowego

Bałtyku. Sieć stworzyła inspiracje dla ponad regionalnego porozumienia o konieczności działań, szczególnie uwzględniających zaniechania rozwojowe, będące doświadczeniem poszczególnych partnerów.

Idee projektu można przedstawić na poniższym schemacie.

SCHEMAT ANALIZY PARTNERSTW DLA ROZWOJU HINTERLANDU

Pakiety robocze

WP1: Challenge of decline – Hinterland information and organisation

Pogłębiona wiedza o procesach degradacji obszarów typu „Hinterland”. Upadek rozwojowy jest następstwem nieuchronnym Hinterlandów, ich lokalne i regionalne aspekty, ich długotrwały charakter oraz skutki nie są jeszcze upowszechnione. Rozmiar degradacji dla większych jednostek przestrzennych przesłania często różnice i specyficzne problemy mniejszych jednostek urbanistycznych, co w efekcie nie pozwala na rozpoznanie lokalnego zjawiska lub problemu. W ten sposób lokalni i regionalni aktorzy nie odczuwają zaniepokojenia procesami degradacji. Także, wielu ma wiedzę na temat perspektywy Hinterlandu, jednak nie podjęli konsekwentnego zarządzania tymi procesami. Liczne pomioty z obszaru władz i partnerów społecznych i ekonomicznych, które winny być aktywnie zaangażowane w tych sprawach, nie podchodzą do problemu z zastosowaniem nowych innowacyjnych instrumentów i strategii.

W tym pakiecie opracowuje się indywidualne mechanizmy dotyczące zaniechania/degradacji w lokalnej jednostce partnera, przy wsparciu instytucji naukowych i rozwojowych. WP1 nie skupi się na

szczegółowych prognozach, lecz raczej zostanie podjęta analiza całego procesu, jego tendencji, warunków i tempa regresji, jego lokalnych i regionalnych efektów włączając wpływ na obszary rozwinięte i duże miasta. Określone zostaną także punkty startowe dla efektywnego zarządzania procesem degradacji.

WP2: Hinterland types of regions

WP2 definiuje obszary typu Hinterland mając na uwadze ich uwarunkowania długofalowego procesu degradacji i odpowiednią typologię. Obejmuje ona różnice w rozległości procesu, ale także różnice w obrębie indywidualnych potencjałów i profili. Typologia może być zastosowana jako lista rankingowa, ale także jako narzędzie do oceny efektywności i sukcesu działań rozwojowych. Również jako punkt wyjściowy do nowych procesów rozwojowych zorientowanych na współpracę obszarów wiejskich i miejskich. Może pomóc zmodyfikować obecną kwalifikację regionów wiejskich w narodowych i europejskich programach planowania przestrzennego nie tylko w większej skali, ale także w odniesieniu do założeń w zakresie planowania i finansowania w planowaniu przestrzennym.

WP3: Hinterland indigenous potential development.

WP3 koncentruje się na ocenie typowych potencjałów i profili obszarów Hinterland uwzględniając specyficzne wymagania procesów zahamowania rozwoju i innych elementów demograficznych jak np. starzejąca się społeczność. Zasadniczym zadaniem jest określenie współzależności pomiędzy aspektami upadku i potencjałem Hinterlandu, aby zdefiniować ich szanse w przyszłości. Oddziałuje to projektowanie i zastosowanie lepszych narzędzi w odniesieniu do procesów demograficznych. Zależenie od określonych w WP2 typów obszarów Hinterland można oczekiwać, że te typy mogą odnoszone do różnych potencjałów i profili, zapowiadając różne osiągnięcia w ich rozwoju: podobne potencjały mogą wymagać różnych. Istotne jest aby określić działania i strategie rozwoju, które najbardziej odpowiadają indywidualnym, demograficznym warunkom wyjściowym.

WP4: Promotion Hinterland development with „Vorderland” links and co-operations (urban/coastal/metropolitan linkages)

Zdefiniowane w WP3 lokalne/rdzenne potencjały powinny być wzmacniane przez silne połączenia z prosperującymi strefami wzdłuż wybrzeży/ dookoła dużych miast/ obszarów metropolitalnych w sąsiedztwie Hinterlandów. Te połączenia byłyby rozwijane dla dwustronnych funkcji i wspólnych korzyści uwzględniając fakt, iż mocne obszary typu Hinterland wzmacniają obszary dobrze rozwinięte z ich miastami. Badania nad połączeniami zostaną rozszerzone na typowe połączenia jak turystyka, produkcja i sprzedaż żywności.

Celem jest znalezienie ukrytych potencjałów wartych rozwijania lub przywrócenia ich rozwoju.